

PRVI KOMENTARJI OBSEŽNEGA ZAKONSKEGA DEKRETA

Sindikalni organizaciji CGIL in CISL kritično ocenili včerajšnje vladne ukrepe o konjunkturi

Oprezen komentar «Confindustrie», «Confagricoltura» in Zveza trgovinskih zbornic pa se z ukrepi strinjata - Nov davek ne velja za Totocalcio in Totip - Protestna zapora konjskih dirk

RIM, 28. — Včeraj sprejeti vladni ukrepi so povzročili številne in nasprotujoče si komentarje, ki so povečini negativni, saj gre za ukrepe, ki so mnogo ostriji, kot se je pričakovalo. V celoti gre za skoro dvakrat več sredstev, ki jih bo država pobrala ali neposredno z novimi davki ali posredno z zvišanjem prispevkov za socialno zavarovanje. Resne kritike so izrečene na način davčne obremenitve in tudi glede izkoriščanja zbranih sredstev. Istočasno pa so gospodarski krogi glede vladnih ukrepov manj ostri, kot so sindikalne organizacije, ki jih v celoti zavračajo.

Danes sta preučili vladne ukrepe najmočnejši sindikalni organizaciji CGIL in CISL in je znano, da so njuni oceni v bistvu dokaj podobni in da je v tej zvezi nekaj sličnega tudi izjavil novinarjem minister za delo Donat Cattin.

CGIL odločno nasprotuje ukrepi, ki zadenejo masovno potrošnjo in indiskriminirano povečanje socialnih prispevkov. Ti ukrepi bodo v kratkem razdobju prizadeli stvarne dohodke delavcev, istočasno pa ne ustrezajo zahtevam po reformah in so očitno v nasprotju z enotnimi zahtevami sindikalnih organizacij, da se prepreči zvišanje cen in da se ukrepi zaposlitev. Namesto reforme se vodi deflacijska politika, namesto olajšanja davčnih bremen za delavce se uvajajo novi davki na masovno potrošnjo. Glede ukrepov o kreditni politiki pa gre za olajšanje za dobiček. Zato gre za zaključke v poročilu, da je treba pričeti z energično sindikalno borbo na vseh ravneh, za reforme, proti zvišanju cen in za povečanje zaposlenosti.

CISL pa izraža svoje pomisleke zlasti proti zvišanju cene bencina in povečanju bremen za socialno zavarovanje. Tako se zmanjšujejo stvarni dohodki delavcev in se o- pravičuje vsako zavračanje premikov glede dohodkov. V celoti gre za ukrepe, ki nasprotujejo reformam in zahtevam, ki so jih enotno predložile sindikalne organizacije in se dokazuje stara volja oblasti, da zvrnejo na pleča delavcev breme dosedanje napake politike. Po drugi strani pa ni ničesar znanega o izkoriščanju tako zbranih sredstev in ni prišla do izraza volja, da se prične reševati rastno vprašanje davčnih utaj. CISL zahteva, da pride čim prej do se- znanja za vlado, da se prične odlo- čno obravnavati vprašanje re- forme. Končno se izreka za odločno borbo za reforme in za takojšnje stike z ostalimi sindikalnimi or- ganizacijami.

Minister za delo Donat Cattin je danes izjavil novinarjem, da imajo ukrepi predvsem konjunkturalni značaj, saj se odvzema od potrošnje 650 milijard lir in se na dru- gi strani osvobaja približno ista vsota za kredit in investicije. V zvezi pa ne gre za povsem za- gotovljeno pretakanje sredstev, saj so fiskalni ukrepi avtomatični, ob- vezni pa bodo kasneje prišli do izraza in niso tako zagotovljene. Dekret po mnenju strokovnjakov sprošča 300-350 milijard lir za in- vesticije, torej le polovico davčne odzema, pri čemer ne gre za sredstva za nova sredstva. Zaradi te prihaja do bojazni deflacijskega procesa, ki se ji pridružuje še zmanjšanje proizvodnje z grad- beništvu.

Minister je kritičral način zviša- nja prispevkov za socialno zavar- vanje in tudi način, kako se pri- pravljata reforma zdravstva ter v zvezi navaja svoje opozorilo od 5. avgusta lani, ko je sporočil vladni o škodljivosti nepravilnih ukrepov sprejetih glede zdravstve- nega zavarovanja.

Predsednik Confindustrie inž.

Totip in bodo zaradi tega ostale kvote neizpolnjene in se skrat- ka ni ničesar spremenilo, čeprav je včeraj iz prvotnih poročil dru- gače izhajalo.

Drugače pa je s stavami pri kon- jskih dirkah, kjer se občutno zman-jša odstotek igrane vsote, ki jo prej- mejo dobitniki. Zaradi tega so bili danes vsi hipodromi zaprti in so napovedali zaporo konjskih dirk za nedolžen čas. Davek na te stave se je povečal od 5,66 odst. na 22,61 odstotkov vseh stav in prvi vse državno združenje lastnikov konjev, da gre za nesprejemljivo novo bre- me na konjski sport.

Nova taksa na vtekočinjen plin se ne bo plačevala na steklenice s plinom za gospodinjstvo uporabo,

tako da bo ostala njih cena nespre- menjena.

Združenje petrolejske industrije (katerega ni član AGIP) protestira proti zvišanju takse na bencin in pravi, da se zdaleč z eno liro po- viška njih kvote, niso rešena njih vprašanja. Petrolejske družbe so zahtevale zvišanje marže v njih dirki že pred dalj časa, ker so se zvišale brodnine. Zaradi tega so zahtevali razgovor z ministrom Gavo.

Danes so uradno sporočili, da se bo senat sestel v ponedeljek ob 17. uri, ko bo prišel v skladu s členom 77 ustave obravnavati za- konski dekret o konjunkturi in za- konski dekret v korist italijanskih državljanov, ki se vračajo iz Li- bije.

Konferenca ministrov Organizacije afriške enotnosti

ADDIS ABEBA, 28. — Na kon- ferenci ministrov članic organiza- cije afriške enotnosti se niso spre- jeli dokončne resolucije, ki jo bo- do prihodnji teden predložili državnim poglavarjem glede uvoza orožja v Južno Afriko. To vpraša- nje je najpomembnejše na dnevnem redu in bodo verjetno sprejeli več sklepov, da pristijo evropske države in zlasti Veliko Britanijo v Francijo, da predložita svoj sklep.

PREKINJENI RAZGOVORI O MIRU NA BLIŽNJEM VZHODU

Izrael zavrača ameriški predlog o vojaškem kontingentu ZDA-SZ

V Izraelu in Egiptu nimajo velikega zaupanja v uspeh pogajanj s posredo- vanjem predstavnika OZN Jarringa - Nadaljevanje polemike o kršitvi premirja

TEL AVIV, 28. — Izraelska vlada zavrača ameriški predlog o ustanovitvi skupnega ameriško - sovjetskega vojaškega kontingenta za nadzorovanje miru na Blžnjem vzhodu po dosegli sporazuma med Arabci in Izraelom. Podpredsednik Izraelske vlade Allon je včeraj zavrnil ta predlog in poudaril, da bi uresničitev ameriške zamisli samo škodovala dejanskemu miru na Blžnjem vzhodu. To kar bi morali Američani narediti, je izjavil Allon, je, da bi morali predlagati svoj in sovjetski umik z Blžnjega vzhoda. Toda v primeru, da Sovjetska zveza ne bi hotela tega storiti, bi bilo najbolj koristno, da tudi Ame- ričani ostanejo na tem področju.

Predsednica izraelske vlade Golda Meir pa je nocoj govorila po radio o položaju na Blžnjem vzhodu in o razgovorih, ki so se začeli v New Yorku. Meirova je pouda- rila, da njena vlada ni sprejela, da je pristala na prekinitev ognja. Pou- darila pa je, da če bi vedeli, kako

se bodo dogodki razpleli, in da bo Egipt kršil premirje, ne bi spre- jeli razgovorov o miru.

«Grenko smo razočarani nad tem kar se je pripetilo, ki je v polnem nasprotju s tistim, kar nam je bilo obljubljeno in na kar smo tudi pristali. Toda zadeva še ni zaklju- čena in smo zato v stalnem stiku z ZDA, da spremenimo obstoječe stanje».

Predsednica izraelske vlade je nato poudarila, da Izrael ne bo prenašal enostranske kršitve pre- kinitve ognja in da ne bo sprejel nadaljevanja razgovorov o miru, če se bo obnovil spopad z Egip- tom po preteku roka o premirju. Golda Meir meni, da bi moralo kmalu priti do neposrednih pogaj- janj za mir, se pravi do pogajanj z arabskimi predstavniki za isto mizo. Če pa ne bo prišlo do tega, ne obstaja nobena možnost za do- sega sporazuma.

Glede razgovorov v New Yorku pa je predsednica izraelske vlade poudarila, da se ti še niso de- jansko začeli. Zato je naravno, da je bil veleposlanik pri OZN Te- kooha in se z njim razgovarja- la o stališču, ki naj ga zagovarja- la na razgovorih z Jarringom.

V preteklih dneh so nekateri bri- tanski člani objavili obširne član- ke o pošiljanju velikih količin so- vjetskega orožja Egiptu po premir- ju. Kairski list «Al Ahram» piše danes, da te vesti samo podpirajo izraelsko propagandistično kampa- njo, da Egipt krši premirje z na- mestitvijo raketnih izstrelitv ob Sue- škem prekopu po prekinitev ognja. Po drugi strani pa iz New Yorka poročajo, da je predstavnik Zru- ženih narodov sporočil, da je Egipt ponovno protestiral proti kršitvi prekinitve ognja na izraelski stra- ni. V Izraelu pa še naprej vodi kampa- njo o dobavi sovjetskega o- rožja Egiptu in po vstopu v ve- ljavo premirja in pravijo, da je v Egiptu sedaj že 13.000 sovjetskih vojakov, od katerih 6.000 ob Sue- škem prekopu. Poleg tega pa v Tel Avivu trdijo, da so Egipčani do pretekle srede nenehno utre- jali svoje položaje na področjih, kjer bi moralo vladati premirje. Izraelci poudarjajo, da niso ni-

danes napisal članek v listu «Al Ahram», v katerem pravi, da bodo sedanjí mirovni razgovori po kriv- di Izraela gotovo propadli. Vpra- šanje umika izraelskih čet z zase- denih arabskih področij, piše Hey- kal, postavlja Izrael v težak po- ložaj. Heykal zaključuje svoj članek, da je skoraj gotov, da bo Iz- rael zavrnil zahtevo po umiku svo- jih čet.

V New Yorku že dva dni ni bilo posrednih razgovorov med Arabci in Izraelci s posredovanjem Jarringa zaradi odsotnosti izraelskega pre- stavnika, ki je na posvetovanju v Jeruzalemu. Danes pa se je Jarring sestel s predstavniki štirih velesil pri OZN. O tem srečanju niso obja- vili nobenega sporočila.

Danes sta predsednica izraelske vlade in zunanji minister Aba E- ban sprejela veleposlanika pri OZN Tekooha in se z njim razgovarja- la o stališču, ki naj ga zagovarja- la na razgovorih z Jarringom.

V preteklih dneh so nekateri bri- tanski člani objavili obširne član- ke o pošiljanju velikih količin so- vjetskega orožja Egiptu po premir- ju. Kairski list «Al Ahram» piše danes, da te vesti samo podpirajo izraelsko propagandistično kampa- njo, da Egipt krši premirje z na- mestitvijo raketnih izstrelitv ob Sue- škem prekopu po prekinitev ognja. Po drugi strani pa iz New Yorka poročajo, da je predstavnik Zru- ženih narodov sporočil, da je Egipt ponovno protestiral proti kršitvi prekinitve ognja na izraelski stra- ni. V Izraelu pa še naprej vodi kampa- njo o dobavi sovjetskega o- rožja Egiptu in po vstopu v ve- ljavo premirja in pravijo, da je v Egiptu sedaj že 13.000 sovjetskih vojakov, od katerih 6.000 ob Sue- škem prekopu. Poleg tega pa v Tel Avivu trdijo, da so Egipčani do pretekle srede nenehno utre- jali svoje položaje na področjih, kjer bi moralo vladati premirje. Izraelci poudarjajo, da niso ni-

Današnji številki našega dnevnika je priložena priloga (stran 5 in 6), ki smo jo posvetili spo- minu bazoviških junakov ob 40- letnici njihove mučeniške smrti. Zbrali in zapisali smo spomine nekaterih živečih udeležencev zloglasnega procesa pred 40 leti, spomine nekaterih svojcev štirih žrtev ali že umrlih obojencev ter priobčili nekatere doslej še neobjavljene slike. Gradivo, ki ni objavljeno danes, bomo obja- vili še v jutrišnji številki. Zbra- no gradivo bomo v teku tedna objavili v posebni brošuri, ki bo na razpolago za jubilejno spo- minsko svečanost, ki bo prihodnjega nedeljo, 6. t.m. na bazoviškem strelišču. Z našo prilogo se nismo hoteli samo oddolžiti spominu na bazoviško kalvarijo tolikih naših ljudi, temveč smo želeli spomine na to kalvarijo posredo- vati zlasti mladini, da bo iz njih znala črpati nauke in vodila za današnji čas. Objavljena slika (desno) predstavlja ustrelitev štirih bazoviških junakov in je delo pokojnega kriškega slikarja Alberta Sirka iz leta 1936.

U TANT PRISPEL V JUGOSLAVIJO

Prvi razgovori s Tepavcem Jutri se sestane s Titom

Glavni tajnik OZN bo ostal v Jugoslaviji 4 dni in se bo razgovarjal tudi z Ribi- čičem - Danes je prisel v Beograd predsednik afganistanske vlade Etamandi

(Od našega dopisnika)

BEGRAD, 28. — «Z velikim pričakovanjem gledam na bodoče srečanje s predsednikom republike, predsednikom jugoslovanske vlade, državnim tajnikom za zunanje za- vede in drugimi funkcionarji, s katerimi bom izmenjal misli skup- nega interesa za Jugoslavijo in Zdržene narode», je izjavil danes popoldne ob prihodu v Beograd na štirimesečni uradni obisk v Jugosla- vijo glavni tajnik Zdrženih nara- dova U. Tant. Visoki gost je izrazil globoko zahvalo jugoslovanski vla- di, ker mu je omogočila obisk in najboljše želje vlad in narodom Jugoslavije.

Na beograjskem letališču so U. Tanta pozdravili in mu zaželeli do- brodošlico državnih tajnik za zuna- nje zadeve Mirko Tepavac, član izvršnega sveta Blagoje Popov in drugi visoki vladni funkcionarji, predstavniki svetovne organizacije

v Beogradu ter člani diplomatske- ga zbora.

Takoj po prihodu so se v držav- nem tajništvu za zunanje zadeve pričeli uradni razgovori med dr- žavnim tajnikom Mirkom Tepav- cem in generalnim tajnikom sve- tovine organizacije U. Tantom in njunimi sodelavci. Razgovori se bodo nadaljevali jutri po vrnitvi U. Tanta z Brionov, kjer ga bo sprejel predsednik Tito. Jutri po- polodne bo visokega gosta sprejel tudi predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič, ki bo zvečer v njegovo čast priredil večerjo. V nedeljo bo U. Tant obiskal Skopje, kjer bo na slovesni seji mestne skupščine proglašal za častnega meščana, zatem pa Ohrid, od ko- der se bo v ponedeljek vrnil v Beograd, nato pa bo odpotoval v Adis Abebo.

Predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič, člani vlade, predstavniki zvezne skupščine in državne tajništva in drugi viso- ki jugoslovanski državni predstavi- niki so danes popoldne na beo- grajskem letališču pričakali in po- zdravili predsednika vlade Afganis- tana Etamandija, ki je s sopro- go in številnimi sodelavci prisel na štirimesečni uradni obisk v Ju- goslavijo.

Etamandi je ob prihodu izrazil zadovoljstvo, da bo z visokimi ju- goslovanskimi osebami izmenjal misli o vprašanjih skupnega inte- resa in pri tem posebno poudaril pomen razgovorov glede na bo- doči sestanek nevršenih v Lu- sek, k uspehu katerega žele pri- sprejati vsi oba država. Predsednik afganistanske vlade je pri- pomnil, da imata Jugoslavija in Afganistan enake poglede na mno- ga mednarodna vprašanja.

Predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič je se sopro- go in številnimi sodelavci prisel na štirimesečni uradni obisk v Ju- goslavijo. Etamandi je ob prihodu izrazil zadovoljstvo, da bo z visokimi ju- goslovanskimi osebami izmenjal misli o vprašanjih skupnega inte- resa in pri tem posebno poudaril pomen razgovorov glede na bo- doči sestanek nevršenih v Lu- sek, k uspehu katerega žele pri- sprejati vsi oba država. Predsednik afganistanske vlade je pri- pomnil, da imata Jugoslavija in Afganistan enake poglede na mno- ga mednarodna vprašanja.

Indonezijsko-sovjetski sporazum

MOSKVA, 27. — Indonezija in So- vjetska zveza sta danes podpisali pogodbo s katero so uredili vpra- šanje vračanja dolga v višini 750 milijonov dolarjev, s čimer so re- šili vprašanje, ki je pet let povzo- čalo težave v medsebojnih odnosih. Indonezijski zunanji minister Malik je na tiskovni konferenci povedal,

NA PROSLAVI V ALMA ATI V KAZAHSTANU

Brežnjev o odnosih z Nemčijo o Srednjem vzhodu in Kitajski

Rahel optimizem glede možnosti rešitve o prthi vprašan med Sovjetsko zvezo in Kitajsko

MOSKVA, 28. — Tajnik KP SZ Leonid Brežnjev je danes govoril v Alma Ati na proslavi petdesete obletnice priključitve Kazahstana Sovjetski zvezi. Govoril je prven- stveno o notranjih vprašanjih od- nosno o napredku, ki ga je do- živel ta sovjetska republika. Ven- dar pa je bila pozornost opozoval- cev usmerjena predvsem na vpra- šanja zunanje politike, ki se jih je dotaknil, ko je obravnaval po- godbo z Nemčijo, položaj na Blž- njem Vzhodu in odnose s Kitajsko.

Brežnjev je dejal, da nova so- vjetsko-nemška pogodba pomeni jasno in dokončno priznanje nedota- ljivosti meja v Evropi in še zlasti meje Odra-Nisa in meje med dve- ma Nemčijama ter da nedvomno pomeni trajni prispevek k evro- pskemu pomirjenju, mirnemu sožitju in koristnemu sodelovanju vseh ev- ropških držav. Pogodbo je ocenil kot izredno pomemben dogo- dek, ki bo imel velik pomen ne sa- mo za nadaljnji razvoj odnosov med dvema državama temveč za celotni položaj v Evropi sedaj in v prihodnosti.

Nato je Brežnjev dejal, da je pogodba rezultat sovjetske politike, da se odstranijo posledice druge svetovne vojne in da so pozitivno ocenili realistično politiko Zvezne republike Nemčije. V tej zvezi je dejal, da je to v bistvu rezultat skupne politike socialističnih držav članic varšavskega pakta, saj to politiko skupno vodijo.

Glede Blžnjega vzhoda je dejal, da je mogoče obravnavati to vpra- šanje s čutom za stvarnost in za odgovornost. Sovjetska vlada je ved- no ocenjevala to vprašanje in mož- nosti rešitve, tako da se na no- ben način ne nagraditi napadalec. Mir se bo lahko zagotovil samo tako, da se odstranijo vse posledice izraelske agresije in da se u- stvari mirna in stabilna politika.

Brežnjev

ročji. Istočasno pozivajo za jam- stva in za nacionalne pravice v varnosti in neodvisnosti vseh držav tega področja, ob upoštevanju prav- ic in pravičnih zahtev arabskega in palestinskega prebivalstva. Tem- elj za pravico rešitev predstav- lja resolucija OZN. Brežnjev je v tej zvezi nadaljeval, da je SZ ved- no vztrajala, da bi se lahko učin- kovito zaključilo poslanstvo Jar- ringa.

Nato je pričel Brežnjev obravna- vati odnose s Kitajsko in je ugotovil, da na Zahodu ne manjka v im- perialističnih krogih oseb, ki bi ho- tele potisniti Sovjetsko zvezo v spo- pad z ljudsko republiko Kitajsko. Ugotovil je, da prav gotovo temelje svoje račune na napadnih računih in na načrtno izkrivljeni podobi so- vjetske politike, Sovjetsko kitajsko

da bodo ta denar vrnil SZ v tride- setih letih in to ob podobnih pogojih, kot jih imajo do zahodnih držav. Sporazum se nanaša tudi na trgo- vinski izmenjavo in na možnost no- vih sovjetskih kreditov Indoneziji.

Londonu odvzeli českoslovaško državljanstvo

PARIZ, 28. — Zvečer se je iz- vedelo, da je českoslovaško notra- nje ministristvo odvzelo Arturo Lon- donu — ki živi v Parizu — česko- slovaško državljanstvo in da mu je to sporočilo veleposlanstvo. Lon- don je bil namestnik zunanjeja ministra in žrtve stalinističnih pro- cesov, med katerimi so obsojili in ubili Slanskega in druge českoslo- vaške komuniste. Te procese in postopanja policije je London opi- sal v svoji knjigi «Priznanje», ki je izšla tudi v slovenskem prevo- du in sedaj je na tej osnovi po- snel film režiser Costa Gavras, ki je avtor znanega filma «Z. Prav- ta knjiga je citirana kot razlog za odvzem državljanstva, češ da ško- di interesom Českoslovaške».

London je svak Raymond Guy- ta, ki je član političnega urada francoske komunistične partije in ki je zadolžen za stike z drugimi partijami. Jutrišnje glasilo francoske partije «Humanité» objavlja kritiko na u- pravne ukrepe, ki jih uvajajo v Českoslovaški, pri čemer pa pravi, da se ne morejo vmešavati v no- tranje zadeve neke druge partije, čeprav nameravajo francoski komu- nisti zmagovati s svojimi idejami, s političnim in ideološkim bojem. Istočasno pa izrekajo svoje oče- ročno začudenje, ko českoslovaški tisk objavlja določene trditve na račun voditeljev francoske partije in se zlasti proti Raymond Guyotu.

Agnew v Phnom Penhu

PHNOM PENH, 28. — Podpred- sednik ZDA Spiro Agnew je danes prisel iz Sajona v kambodžo glavno mesto. Tu so ga sprejeli najvišji predstavniki lutkarske vla- de. Ob prihodu in kratkem obisku je Lon Nolova vojska sprejela o- stre varnostne ukrepe. Letališče v Phnom Penhu je bilo zaprto za ves promet med obiskom ameriškega podpredsednika. Pred vzhodom v predsedniško palačo pa so strážili trije oboroženi agenti ameriške taj- ne službe. Tudi častnikarjem ni bi- lo dovoljeno priti zraven. Agnew je nato odpotoval v Bangkok, glav- no mesto Tajske.

ODMEVI NA VLADNE UKREPE V TRSTU

Delavci podjetja Arzenal-Sv. Marko obsojajo nova davčna bremena

Huda zaskrbljenost prodajalcev bencina, ki zahtevajo, naj se dodeli Trstu kontingent goriva po znižani ceni

Vladni davčni ukrepi so povzročili med delavstvom nezadovoljstvo, ker gre za posredne nameste, za neposredne davke. Posredni davki namreč prizadenejo le navidezno v enaki meri revne in bogate, v resnici pa so revni na slabšem, kajti vsak povisek pomeni zanje ob udarec, medtem ko je za bogate tak povisek le malenkost, ki jo lahko plačajo in se jim ni treba zaradi tega ničesar odnehati.

Prvi so dali javno duška svoje-mu nezadovoljstvu delavci podjetja Arzenal - Sv. Marko, ki so poslali predsedniku vlade Colombu, ministru za delo Donat Cattinu in proračunskemu ministru Giolittiju naslednjo brzojavko:

Delavci Arzenala - Sv. Marka v Trstu, zbrani na skupščini po notranjih komitajih v podjetju, protestirajo proti sklepom vlade o davčnih ukrepih, ki so se enkrat usmerjeni v to, da oporogajo denar pri manj premožnih, zlasti pa pri delavskem razredu. Pri tem se niso upoštevali šanki ter se niso upoštevali pritiski veliki spekulant in veliki bogataši.

Po drugi strani pa je občutno zvišanje cene bencina povzročilo splošno skrb med lastniki motornih vozil in še posebno zaskrbljenost med zakupniki bencinskih črpalk. Kot je znano, se je tudi lani močno skrčila prodaja bencina, ker hudi vedno več avtomobilistov ponj čez mejo. Sedaj pa bodo za zakupnike bencinskih črpalk prav gotovo prodali še manj bencina in bodo hodili iz Trsta še bolj množično kupovat gorivo onstraj meje.

Prodajalci bencina so se sicer podelili sklepa orednega vodstva svoje zveze v Rimu, ki je preključila trdnjeno stavko oziroma zaporo bencinskih črpalk, ker je vlada določila, da se jim nekoliko zvišala zasluge pri vsakem litru bencina, toda s tem se je rešil le položaj prodajalcev bencina v državi sploh. Tu pa je perreče omenjeno proračunsko nakupovanja bencina onstraj meje, ki se bo odsejal še bolj izplačalo. Zato so zakupniki črpalk ponovno postavili zahtevo po dodelitvi določenega kontingenta bencina tržaški pokrajini po nižni ceni, kot velja že za Gorico. Doslej so te zahteve kljub dolgotrajnim zaporam črpalk naletele v Rimu na gluha ušesa, ker se doli boje, da bi potem postavljale podobne zahteve tudi druge pokrajine ob meji.

Še pred sklepom vlade o zvišanju cene bencina je predsednik odbora prodajalcev bencina postal ministru Pretiju brzojavko, v kateri ga opozarja na zle posledice zvišanja cene bencina za Trst in za prodajalce bencina. Podobno brzojavko so poslali tudi predsedniku vsedravnne zveze prodajalcev bencina in ga prosili, naj posreduje pri ministru Pretiju. Končno so poslali brzojavki tudi delničnemu odborniku za industrijo Duleju in prefektu Cappellinju ter ju prosili za sestanek z njima. Liberalna občinska svetovalca Trauner in Zimolo pa sta v zvezi s položajem, ki bo nastal za prodajalce bencina v

Trstu, naslovila vprašanje na župana inž. Spaccinija.

Scarazzano novi predsednik ECA

Upravni odbor ECA je na svoji seji 27. t.m. sprejel ostavko kap. Giordana Bruna Milejsia in izvolil za predsednika ustanove Ferdinanda Scarazzana.

Scarazzano je nepretrgano v upravi ECA od 5. dec. 1960. V začetku je bil svetnik v odboru, kateri sta predsedovala Guglielmo Lipossi in dr. Giulio Chicco, potem predsednik od 21. nov. 1966 do 30. maja 1969 in končno Milejsiev namestnik.

Sprečo dolge dejavnosti v ustanovi novi predsednik dobro pozna njene probleme in potrebe pomoči potrebnih mehanizmov. Zato je njegova izvolitev jamstvo za sposobno vodstvo in za dosegno smotrov, ki jih zasleduje ustanova.

Ob prevzemu poslov se je novi predsednik zahvalil za izkazano mu zaupanje. Zagotovil je, da bo vložil v svoje delo vse svoje moči in izrekel prepričanje, da bo v tem deležen sodelovanja vseh odbo. Obenem se je zahvalil za doseganju predsedniku kap. Milejsiju za njegovo vzorno vodenje ustanove.

Razgovori med strankami leve sredine v Nabrežini

Predsedniščinom so se sestala v Nabrežini odposlanstva strank leve sredine, ki so se razgovarjali o sklicanju seje novega občinskega sveta in o sestavi odbora ter izvolitvi župana. Kot je znano, zahteva Slovenska skupnost, naj bo župan Slovenec. Odposlanstvi PSI in PSU sta med razgovori pristali na to zahtevo, demokrati pa so si pridržali odgovor nanjo do novega sestanka, ki jih prihodnji teden.

DEVINSKO SREČANJE O RAZOROŽITVI

Teze o horbi miroljubnih sil vsega sveta proti militarizmu

Srečanje se bo prihodnji teden nadaljevalo s simpozijem

Na mednarodnem srečanju o znanstvenih vprašanjih razorožitve v Devinu je včeraj profesor Rapoport predaval o tem, kako je treba uspešno raziskovanje za dosego miru in kako lahko vplivajo na to politični sklepi. Govornik je orisal svoje teze, na podlagi katerih bi se morale vse miroljubne sile na svetu boriti proti celotnemu vojaškemu sistemu vseh držav.

Predavanju je sledila dolga razprava, ki je trajala do polne in v kateri so nakazali praktične napotke za uresničenje tez prof. Rapoport.

Popoldne je prof. Joseph Bendak z univerze Ann Arbor v Michiganu predaval o pacifiistični dejavnosti v ZDA in v drugih krajih sveta. Prof. Bendak bo vodil simpozij, ki se začne prihodnji ponedeljek, ko bo na zaključni sestanku o razorožitvi in ki bo teden dni proučeval uveljavljanje novih metodologij. Primer takega študija spopadov bo simulacija vojne, seveda samo na znanstveni ravni, za natančno preučevanje vedenja v vojni stiski in za razumevanje mehanizmov, ki pri tem delujejo.

V tem okviru bodo obravnavali

ljudi vprašanje spora na Bliznjem vzhodu, ki bi ga morali obravnavati pri okrogli mizi. Ravno zato so udeleženci izraelske in arabske narodnosti, ki so se udeležili srečanja, raje odložili razpravo o Bliznjem vzhodu, ki je bila na sporedu predvčerajšnjim popoldne.

Kasneje popoldne je profesor londonske univerze Barnadi imel predavanje o nadzorstvu nad jedrskim materialom (uranim in plutonijem), ki služita bodisi za proizvodnjo električne energije v jedrskih centralah kakor tudi za izdelovanje jedrskih bomb. Profesor je poudaril važnost nadzorovanja nad temi snovmi, pri čemer je omenil tudi pogodbo proti širjenju jedrskega orožja. Dotaknil se je tudi vprašanja izločitve radioaktivnega pepela, ki ga proizvajajo jedrske reaktorje. Obema predavanjema je sledila razprava.

Danes bo zadnji dan srečanja o znanstvenih vprašanjih o razorožitvi in o nadzorovanju oborožitve. Prof. Bendak bo imel dve uvodni predavanji o vprašanjih, ki jih oboje obravnavajo bolj podrobno na simpoziju prihodnji teden. Mnogo udeležencev sode bo ostalo tudi na simpoziju. Nekaj strokovnjakov pa pride nalašč jutri, da se ga udeležijo.

Tržaški ansambel na festival v Ptuj

Predvčerajšnjim so iz Trsta odpotovali člani «Tržaškega narodnega ansambla» na Festival narodnih slovenskih popevk. ki se je začel v Ptuj. Festival bo trajal tri dni in na njem bo nastopilo kar 42 narodnih ansamblav iz različnih krajev Slovenije ter tudi ansambli iz Goriske in v Trški Škopi.

Tržaški narodni ansambel, ki ga sestavljajo pevci Nerina Pelicon in Ljuba Berce, Košuta ter klavirist Tullio Možina, kontrabasist Karlo Grač in harmonikar Glati Bogatec, bo v Ptuj predstavil dve popevki: «Čelo nuč v trehskem narečju, katere besedilo in glasbo je napisal Tullio Možina, in «Zamejsko polko», ki jo je na besedi Tullio Možine uglasil Gianni Bogatec. Obe popevki bosta doživele kratko izvedbo in upamo, da sta tako občinstvu kot ocenjevalcem všeč. Našem tržaškemu ansamblu želimo, da bi se na ptujskem festivalu kar najbolje odrezal.

Obvestilo trošarinskega konzorcija vinogradnikom

Trošarinski konzorčij med občin Devin, Nabrežina, Zgonik in Repentabur obvešča, da morajo vsi vinogradniki in vsi pridelovalci grozdja in mošta predložiti krajevno trošarinskemu uradu najkasneje do 6. septembra prijavo količine vina ki so ga imeli v zalogi dne 31. avgusta 1970.

Prijave sprejemajo na županstvih občin Devin, Nabrežina, Zgonik in Repentabur, izdatke za postavitev ploščadi iz brusenega kamna za pleso na prostem na repentaburjskem trgu; popravek k občinskiemu regulacijskemu načrtu.

Vse točke so sprejeli soglasno, razen tiste o pacifiističnih prostorih, kjer sta se manjšinska svetovalca vzdržala in zadnje, kjer sta volila proti, kar ni bil čas za ogled načrta zastonj.

O seji bomo poročali obširneje jutri.

Prva nafta iz Trsta na Dunaj

Včeraj zjutraj je ptekla prva nafta iz izvoda Mauthen-Dunaj. V prihodnjih dneh bodo poskusno poglajali vse črpalke ob naftovodu, iz katerega bo črpala surovino neva petrokemijska industrija v Schwachau pri glavnem mestu avstrijske republike. Do konca leta naj bi po novem naftovodu, ki je kakor znano v bistvu odstop velikega voda Trst-Ingolstadt, potisnili v Avstrijo 1.260.000 ton surovega petroleja. Zmogljivost AWP (Adria Wien Pipeline) je preračunana na 5.500.000 ton surove nafta na leto. Cevovod, ki je dolg 44 km so zgradili v 15 mesecih.

Podrla ga je pri prekanjanju ceste

Včeraj popoldne je 60-letna Vera Bassa iz Ul. Murat 2 podrla z avtom bianchina 60-letnega Antonia Batca z Lonjerske ceste št. 386, ki je tedaj prekal pri posopju št. 1. Ul. Battisti. Pri padcu na asfalt se je pobil po čelu, desni roki in nogi, za kar se bo na nevrokirurškem oddelku bolnišnice moral zdraviti 10 dni.

Onesvečen na dvorišču

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Včeraj ob 7.10 so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 60-letnega upokojenca Alberta Carimela iz Ul. S. Cilija 23. Bolničarji RK, ki so s svojim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, so izjavili, da so moškega našli onesvečenega na asfaltu dvorišča omejenega ulice. Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku se bo Carmel moral zdraviti kakih osem dni.

Vpisovanje v osnovne šole od 1. do 15. septembra

Solski skrbnik sporoča, da bo vpisovanje otrok v osnovne šole za šolsko leto 1970/71 na vseh didaktičnih ravneh, od 1. do 15. septembra.

Popravni izpiti bodo 7. septembra

Solski skrbnik sporoča, da se bodo popravni izpiti na srednjih šolah začeli 7. septembra, in ne 1. septembra.

Danes se poročita gospodična MAJDA PERTOT in DANILO GHERDOL. Odbor in učiteljski zbor Glasbene matice jima želi obilo sreče na njuni življenjski poti. Čestitkam se pridružuje Primorski dnevnik.

Solske vesti

Havnavstivo nižje srednje šole sv. Anke Cankar sporoča, da bo 15. septembra izpit iz latinščine. K izpitu se lahko predstavijo: a) dijaki, ki so uspešno opravili zlati izpit letos ali v prejšnjih letih in želijo dopolniti z latinščino zlati izpit; b) dijaki, ki so se predstavili k izpitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

Havnavstivo državne znanstvene šole «Franca Prešerna» v Trstu javlja, da se pričnejo izpiti v letnem izpitu v Sv. Križu spopitu iz latinščine v polnem roku pa ga niso izdelali. Prošnjo na neoklovanem papirju je treba nasloviti na ravnatelja v Trstu, ki jo bo prejelo 5. septembra. Popravni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek, 7. septembra 1970.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK - KONTOVEL

priredi

PROSLAVO 25. OBLETNICE OSVOBODITVE

V PROSVETNEM DOMU NA PROSEKU JE NA OGLED

RAZSTAVA NOB

V NEDELJO, 30. t. m. ob 17.30 na Proseku na prostem

KONCERT

sodelujejo pevski zbor P. d. Tabor z Opčin, pevski zbor Vema iz Križa, pevski zbor P. d. Rdeča zvezda iz Zgonika in Saleža, pevski zbor Vasilij Mirk in proseška godba.

Slavnostni govor bo imel MIRKO KAPELJ

● ZA JEDAO IN PLJAO BO PRESKRBLJENO ●

MLADINECI

Junaka smrt bazoviških žrtev naj nam bo v spodbudo, da danes nadaljujemo njih isti boj. To je boj proti zatiranju narodov in boji proti korupciji delavskega razreda. Padlim junakom se oddolžimo z našo prisotnostjo na povelji, ki bo potekala od strelišča na Opčinah do bazoviškega strelišča. Zbirališče 6.30 do 13. uri na openskem strelišču.

SAK JADRAN

Narodne noše za kraško ohcet

ODBOR ZA PRIPRAVO KRAŠKE OHCETI poziva vse, ki imajo narodne noše, da se v nedeljo, 13. t. m. udeležijo kraške ohceti. Zbirališče narodnih noš ob 9.30 pred cerkvijo na Repentabru. Po poroki bo - kot običajno - v restavraciji pri Furlanovih zakuska za vse na rodne noše.

Društvena gostilna - Opčine Izlet v Ptuj

Društvena gostilna na Opčinah priredi v nedeljo, 6. septembra tradicionalni letni izlet z vlakom v Ptuj. Potovanje z najmodernejšim motornim vlakom jugoslovanskih železnic. V vlakih bodo založeni bife s hrano in pijačo, zvočenje ter krmilniški naprave. Odhod s postaje na Opčinah ob 7. uri, povratek ob 24. uri. Vpisovanje v Društveni gostilni na Opčinah vsak dan do 2. septembra. Cena sedel ugodna: 15.000 vključno potovanja, kobilu in ogledu krajskega muzeja.

Zaradi omejenega števila razpoložljivih mest, se priporoča za čimprej hili opis.

SOLA GLASBENE MATICE TRST

Vpisovanje golencev bo od 1. do 12. septembra 1970 od 10 do 12 ure v prostorih Glasbene matice (Ul. R. Manna 29, tel. 28779).

Pouk se prične v ponedeljek, 14. septembra 1970.

Ravnateljstvo

Razna obvestila

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu obvešča, da se dekile iz gorske kolonije v Rigolatu vrnejo v nedeljo, 30. avgusta približno ob 11.30. Avtobus se bo ustavil, kot navadno, v Ulici Flavio Giola, to je pri železniški postaji v Trstu. Dekile iz nabrežinske občine, bodo lahko izstopile v Devinu ali v Sesljanu.

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu obvešča starše dekav, ki so v koloniji v Nabrežini, da se bodo dekile vrnile v tork, 1. septembra popoldne. Otroci bodo na Trgu Oberdan ob 16. uri.

Avtobus bo prišel po normalni poti, to je preko Proseka, kjer bodo Prosečani izstopili. Vsi ostali pa pridejo v mesto.

V umetniški galeriji Tergeste bo od 20. avg. do 11. sept. razstavljen tržaški slikar Angel Renar. Otvoritev razstave bo danes ob 18. uri.

ELEKTRAVTO

Spornica, da se je preselil iz Ul. Molin a Vento na PROSEK - Cesta na Vejno

Darovi in prispevki

Ob drugi obletnici smrti Edkoda Kriznika daruje v počastitev spomni na družina Gorki 5000 lir za spomnik padlim na Opčinah.

Ljudska prosveta

Vse pevce pevskega zbora Primorac iz Trebe vabimo na redne pevске vaje, ki se bodo začele v tork, 1. septembra ob 21. uri.

V ponedeljek, 31. t.m. bo v

Generali Pentagonu so se odločili, povečajo skladišče takoj, ko bo vojna med zadnjim obdobjem gorke vojne, točneje v trenutku, ko se ameriške čete prišle do reke Yalu, ki označuje mejo s Kitajsko. Tedaj jih je namreč ostro napadla kitajska pehota: v Pentagonu so

V SODELOVANJU
Ob spodnji

Se globlje v notranjost. Da bi se to preprečilo, so bili napravljeni prekopni in nasiپی in mala Neretva je bila pregrajena z dvema velikima betonskima jezoma, katerih eden je bil postavljen na samem ustju male Neretve, drugi pa pri Opuzenu. Na kraju, kjer se ta roka

UJUG. STROKOVNJAKOV IN ORGANIZACIJE FAO

DVOJEKA (od 21.5. do 21.6.) Najina težava v začetku, sicer bo šlo vse prav. V družini bo nekaj v redu, če ne boste prevrnili.

TEHTNICA (od 33.9. do 22.11.) Pobude, ki ste jih pravkar sprejeli vam bodo v težavnem trenutku veliko pomoč. Sreča v igri.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.12.) Imeli boste odlično zamisel. Uresničite jo čimprej. Zelo ugodno vado.

VODNAR (od 21. do 19.2.) Ugodan dan za dospego nekoga osebnega smotra. Jutro bo za neko sentimentalno srečanje najprimernejše.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Pazite se pred napacnimi koraki. Vsekaror trošite preveč denarja, da bi pod udarili *svoje osebne poročilnosti*.

čunović, ki bo tudi odprl razstavo. Milan Trušinec.

13.15 Rameau: Concert št. 2	13.30	nik; 19.30 J. Pehr: Ključec re-
Savazenci: »Ne tempo ne luogo»		— lutke: 20.30 S kamero po sveta-
14.30 Klavirski skladbe;	15.30	Japonska; 20.45 Propagandna od-
Lahka glasba.		daja; 21.35 TV magazin;
SLOVENIJA		Skrivnosti morja — film;
7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.30		Mojčine od življenja — film;
		00.07 TV kazipot.

DRILJA, 28. – Tudi letos so na Idriji priredili slikarsko kolonijo, se tretjo po vrsti. Od leta 25. avgusta so se te slikarske kolonije udeležili mnogi umetniki. Na Idriji so bili: iz Avstrije, iz Poljske Kowarsky, iz Anglije, iz Italije Merlo, Castelani, Borta, Cabai; za september prišli: celo japonskega slikarja Kurija Tsujimota. Od Slovenije so se kolonije udeležili: Miha Maleš, Ivo Šubic, Milan Buncina, Josip Cesar. Ivo Seljak, Tone Delenc, Lojze Logar, Maksim Sedelc, Silvester Frank, Tomaž Kržničnik, Ivo Mršinek, Milan Trnovec.

TELE-
IZIONE

nik; 19.30 J. Pehr: Kljukec tre-
lutke; 20.20 S kamero po svetu:
Japonska; 20.45 Propaganda od
daja; 21.35 TV magazin: 22.37
Skrivnosti morja — film; 23.07
Močnejše od življenja — film;
00.07 TV kažipot.

ker jim ne boste kos. Bodite odločni do kaprice neke bližnje osebe.

DEVICA (od 22.8. do 22.9.). Kar vam majhna težava v začetku, sicer pa bo šlo vse prav. V družini bo nekaj kar v redu, če ne boste prevetrali stvari.

TEHNIČNA (od 23.9. do 22.10.). Pobude, ki ste jih pravkar sprejeli, vam bodo v težavnem trenutku veliko pomagale. Sreča v igri.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.). Imeli boste odlično zamisel. Uredite jo čimprej. Zelo ugodno vazo za vas.

O, niste zaman v Bazovici nam pali

Pričevanja in spomini udeležencev in obsojencev na bazoviškem procesu ter njihovih svojcev ob 40-letnici

«...so štiri rojake ustrelili»

(Spomini na obsojenca na bazoviškem procesu,

Vladimira Štoko, po pripovedovanju sestre Marije)

Med spomini na obsojenca pri prvem tržaškem procesu mi pride pod roke tudi koledar Goriške matice za leto 1930. Na platnicah je pripet listič z napisom: «Koledar Markove družine Štoka — Kontovel 199, v katerem so si zapisovali, kdaj so bili člani družine aretirani — sojeni — kdaj so zbežali v Jugoslavijo itd.» Začnem brskati. Prvo beležko najdem desetega aprila. «So nam Ladota zaprli», potem sledi dvajsetega aprila «taka in Angela», štirinajstega pa še «Vana». Trindvajsetega je ista roka zapisala, da «so prišli domov tati, Vane in Angela».

Zapis se pojavlja ponovno septembra: prvega «je bila obravnava», šestega «so štiri rojake ustrelili», sedmega «zadnjič pred odhodom govorili z njimi», šestnajstega «so ga preč peljali v Voiterro». Zapis, ki sledijo od tu naprej, za nas niso več pomembni.

Cemu pa navajam te zapise? Vsakdo je verjetno razumel, da se nanašajo na nekoga, ki je bil soudeležen pri prvem tržaškem procesu. Gre za Vladimira Štoko, fanta, ki je komaj sedemnajstleten pristopil k tajni organizaciji TIGR, ki je bil kot se ne dvajsetleten zaprt in obsojen od posebnega sodišča na dvajset let ječe in ki je trindvajsetleten padel kot partizan na kraški gmajni pri Komnu.

«Da, veliko je pretrpela naša družina», mi pripoveduje njegova sestra Marija na Kontovelu. «Trije so padli kot partizani, prej smo pod fašizmom imeli vseskozi prelskave, aretacije in druge težave». Najraje mi ne bi povedala ničesar in kar nerodno mi je, ko kljub vsemu le silim vanjo. Vem namreč, da ji ponovno odpiram stare rane, z druge strani pa se zavedam, da moram slišati in zapisati tisto, o čemer pravi, da je bilo strašno in da se ne bi smelo nikoli več povrniti. Prav zato, ker je bilo strašno in se ne bi smelo povrniti. Zato, da bom vsi vedeli, kako je bilo, in da bom znali kaj podobnega preprečiti.

Na pomoč ji priskoči mož in skupaj pripovedujeta, odgovarjata na moja vprašanja, se dopolnjujeta. Da, seveda so doma znali za njegovo delovanje. Ne seveda podrobnosti, a veliko ljudi je hodilo k njemu domov, odhajal je zvečer zdoma, ljudje iz Jugoslavije so bili pri njem. Vendar je znal svoje delo kar dobro prikriti. Menda sta se s Spangherjem nekaj časa obnašala celo tako, kot bi bila skregana in v javnosti med seboj nista govorila, samo zato, da ne bi nihče sumil, da skupaj delata. In da sta skupaj z drugimi res delala, vidimo tako, če pregledamo seznam zažganih vrtov, šol, rekreativnih in drugih fašističnih ustanov, saj v tem Prosek in Kontovel sta prednjačila pred vsemi drugimi kraji.

Aretirali so ga v začetku aprila, desetega. Karabinjerji so jutraj obkolili hišo in čakali. Prvi je šel iz hiše Marijin mož in eden izmed karabinjerjev je vprašal nadrejenega: «E' questo?» «No, questo non ha nulla da fare», je bil odgovor. V svojih spominih piše Štoka takole: «Bilo je 10. aprila 1930 zjutraj ob 7.30, ko mi je oče sporočil, da me v hiši čaka mareskal. Opravil sem se popolnoma miren in skoro prezrl lažnjivi izgovor mareskala, ki je trdil, da me potrebujejo glede nekega posla v trgovini. (...) V vojašnici so me sprejeli obliž formalnosti. Nato so me preiskali in vtaknili v ječo. Prvič v zaporu in zavest, da nisi svoboden! Ob enajstih sem že bil v celici v Kopru. Nato opisuje celico, kamor so ga zaprli, ter noč, ko so ga zasliševali.

O tistem jutru, ko so ga aretirali, mi je sestra Marija povedala, da so vrtili iz postelje tudi njo, ki je pred dvema tednoma rodila dvojčka. Ni ji preostalo drugega, kot da je pograbila otroka in šla z njima ven, na dež. Spoloma je še prišla svesti papirjev — bila so pisma ali drugi zapiski — in jih zadržala skupaj z dojenčkom v plenicah ter jih po preiskavi zažgala.

Zaprli so še nekatere druge člane družine: očeta, brata T. in brata V. Vladimirovo dekle Angelo, vendar so jih čez nekaj časa izpustili, ker je bilo očitno, da nimajo nič pri stvari.

Za Vladimira doma dolgo niso znali, kje je. Ko so izvedeli, da je v Kopru, in so ga šli obiskat, da bi mu kaj nesli, so dobili nazaj tudi njegovo obleko. Bila je krava.

Fašisti so o njem sploh govorili, da se je zelo pogumno branil, tudi potem, ob procesu, kjer je prav zaradi tega dobil dve leti ječe več, kot je prokurator zahteval. Bil je namreč obsojen na dvajset let, odsedel pa je osem let in pol. Ko se je vrnil, je bil nekaj mesecev doma, ker pa ni dobil dela, je moral zbežati v Jugoslavijo. Nekaj večer je spaval z Reko na Susak. Šel je v Maribor, kjer sta bili sestra in Angela, a katero se je tudi poročil. Aprila 1941 je bil že med borci.

Moral je bežati v Zagreb, tudi žena je takrat bežala s punčko. 11. maja 1943 so ga v Zagrebu ujeli. Meseč dni je preživel v rimski ječi, nato so ga prepeljali v tržaški Koroneo. Ob kapitulaciji Italije je bil z drugimi zaprtimi antifašisti izpuščen 10. septembra. Prišel je domov, da bi pozdravil svoje in takoj odšel v partizane, ne da bi se zmenil za Nemce, ki so takrat bili v vasi. 12. septembra je padel pri Komnu, domači so to takoj naslednjega dne zvedeli, materi pa do konca vojne niso povedali ničesar.

Zadnje besede, ki jih je ta vseskozi dosleden antifašistični borec izrekel domačinom, so bile: «Vi bodite tukaj, varujte vas, mene pa kličite hribi!» Njegovo za narod in za boljši svet gozde srce mu ni dalo, da bi si oddahnil takrat, ko so se po gozdovih borili najbolj sinovi slovenskega naroda: šel je in žrtvoval svoje še mlado, a hudo preizkušeno življenje.

ZIVA GRUDEN

L'esecuzione
TRIESTE, 6
Questa mattina alle 10, nelle immediate vicinanze di Trieste, è stata eseguita, mediante fucilazione nella schiena, la sentenza di condanna a morte, emessa dal Tribunale Speciale per la difesa dello Stato a carico dei terroristi Bidovec Ferdinando, Marussic Francesco, Milos Zvonimiro e Valencic Luigi, autori confessi della strage al giornale «Il Popolo di Trieste» e di altri delitti. (Stefani)

I particolari

ROMA, 6

I giornali usciti a mezzogiorno pubblicano quanto segue:

Ecco i particolari dell'esecuzione dei terroristi antifascisti e antifascisti Bidovec, Marussic, Milos e Valencic, accompagnati verso mezzanotte alle carceri fortemente sorvegliate e quattro condannati firmarono immediatamente la domanda di grazia e trascorsero le ore della notte senza dormire.

Non avendo il Comandante del Corpo d'Armata locale trasmesso la domanda di grazia, venivano prese le disposizioni per l'esecuzione. Alle ore 3, ricevettero i conforti religiosi e quindi i condannati furono condotti al luogo dell'esecuzione prescelto: uno spiazzo adiacente al poligono militare di Bazovizza. Alle ore 5 giunse perfettamente inquadrato al comando del console Diamanti il 58. battaglione delle Camicie nere al completo ed i giudici del Tribunale Speciale incaricati di assistere all'esecuzione della sentenza.

Il Console ordinò alle 800

Camicie nere del battaglione di schierarsi in formazione di quadrato, aperto da un lato, lungo il quale venivano disposti le quattro sedie per i condannati. Il plotone di esecuzione era formato da 56 Camicie nere, divise in quattro squadre. I condannati scesero dall'autocarro e furono condotti verso le sedie, con l'assistenza del sacerdote che teneva fra le mani il crocifisso e mormorava delle preghiere.

Il Console Diamanti, portatosi in mezzo al quadrato, leggeva ad altissima voce il testo integrale della sentenza di morte. Bidovec fu il primo a prender posto sulla sedia, seguito dagli altri tre. Alle ore 5.43 il comandante del plotone di esecuzione, dopo aver alzato la mano, la abbassò rapidamente e in quel momento parti la scarica dei moschetti e i quattro caddero fulminati. Le salme furono chiuse immediatamente nelle bare e trasportate al cimitero.

Alle 5.51 il campo era completamente sgombrato ed il battaglione di Camicie nere, che aveva tenuto un comportamento superbo di fermezza ed impassibilità, riformava i suoi ranghi e tornava a Trieste.

Tako so tržaške «Le ultime notizie» — «Il Piccolo delle ore diciotto» (slovenski tisk je bil prepovedan) sporočile v soboto, 6. septembra 1930, da je bila smrtna obsodba na strelišču pri Bazovici izvršena.

Na silo s silo!

(Razgovor s tovarišem

Jožetom Vadnjalom, najtesnejšim

Valencičevim sodelavcem)

Obhaja me občutek spoštovanja in obzira. Nekoliko strah me je pred srečanjem, ko po ulici, ki ji po domače šaljivo pravijo «faraonska», iščem tovariša Jožeta Vadnjala, enega najtesnejših sodelavcev Alojza Valenciča in drugih obsojencev na bazoviškem procesu. Toda razgovor z danes 72-letnim narodnim borcem je hitro sproščen, tovariški:

«Tu, na Pivki, v Bistrici, po vseh vaseh, smo že od požiga Narodnega doma v Trstu, ki je močno odjeknil med nami, takoj preprčali, da je nujno na silo odgovoriti s silo. Kmalu je popolnoma prevladalo mnenje, da je upanje na parlamentarizem in stihistično trošenje moči. Upor narodno zatirane ljudstva je preraščal v antifašistično zavednost, povezovali smo narodno zatiranje s socialnim. Podpora ljudstva je bila popolna, čeprav v začetku le pasivna. Vendar se je kmalu organizirala večja skupina, ki je budila samozavest ljudi v lastno moč in jih pripravljala na vedno drzejše akcije, kakršna je bila prvi požig otroškega raznarodovalnega vrta v Knežaku. Poleg tega smo začeli tudi organizirano poudelavati otroke. Po terenu so se hodile oborožene trojke, založila se so dobili ti fantje po naših hišah vsepovsod, tako da lahko rečemo, da je bil to že prvi zaroček partizanskega ljudskega odpora pri nas. Sovražstvo do režima je bilo tolikšno, da naši kmetje sploh niso več popravljali poslopij in skrbeli za razvoj lastnih kmetij. Posebno je bila opazna povsod apatija do vodenega «zadrugištva». Vzdrževali smo razne kanale, takratne kurirske poti preko stare meje, v Ljubljano. Te poti so peljale čez Jurše, čez Planino, čez Bistrico-Klano. Mnogokrat sem moral po teh poteh. Dogodilo se mi je tudi, da so se stražarji, ko so me ugledali blizu meje, enostavno «umaknili». Po procesu tridesetega leta pa je bil vsak prehod še mnogo težji in nevarnejši.

Po tem uvodnem opisu delovanja pride na vrsto opisovanje liste kritične akcije, ki je privedla do bazoviškega procesa. Tehnik je bil Valencič. Iznajdljiv, spreten, pogumen. Fašisti sami dolgo niso spoznali, kako jim je nevaren. Mislili so, da je «zanemljiv» človek, pa jih je ves čas pošeno vodil za nos. Opustil je službo pri neki lesni tvrdki iz Milana in prišel v lesni obrat Urbanič — sedanjí «Javor» — da je bil bližji in je tako lahko več delal za organizacijo. Tista bomba, ki se je razpočila v stavbi «Il Popolo di Trieste» je bila pripravljena po njegovi zamisli. Dinamit je prišel iz Kobariča, uporabili pa so še kose starih granat in zažigalno vrvice in vse to sestavili v nekdani mehanični delavnici na Baču pri Knežaku.

Valencičeva je bila domiselna, kako spraviti bombo mimo milnice, brez pregledov, v Trst. Javil je oblastem, da prenaša denar za podjetje v Trst in je dobil spremstvo karabinjerjev. Tako je s kovčkom, v katerem je bila bomba, sedel v avto in v varstvu karabinjerjev pripeljal koviček v Trst in tu oddal «denar». Zaupanje v Valenciča se je izkazalo že prej, posebno, ko so ga kar dvakrat izpustili iz zapor. Nekaj mesecev po atentatu, po ni bilo nobene pomoči več. Valencičevu h'šo so obkolili orožniki — a ni ga bilo doma. Ravno takrat je bil v Trstu. Vadnjali je v panju, da ga je še mogoče rešiti, brzovali s čisto nedolžnimi besedami v Trst, v hotel Evropa, kjer se je Valencič večkrat mudil. Nobenega dvoma ni, da telegrami ni prejel, sicer bi prišel domov pes in se tako izognil aretaciji. Obveščevanje pred nevarnostjo v tako kritičnih pogojih je bilo za organizacijo praktično neizvedljivo.

Tovariš Vadnjali je medtem previdno spal v drugi hiši. Ko so njegovo dom obkolili z namenom, da ga aretirajo, se je poslovlil od žene in otrok ter preko dobro znanih ilegalnih poteh prišel v Ljubljano.

Ko so fašisti v besu kmalu nato odpeljali ženo in nato še otroke, se je organizacija izkazala, saj ji je uspelo preliščiti fašiste in rešiti vse tri.

Res preproste so pripovedi teh naših prvoborcev. Naj je bil mladenc ali dorasel mož, vsakdo je storil dolžnost, ki mu jo je narekovala zavest. Ali imajo, danes, vsi ti ljudje občutek, da mladina prenaša to zavest dalje?

SERGIJ LIPOVEC

Trnova pot bazoviškega obsojenca

(Razgovor s tovarišem Slavkom Bevkom)

Med obsojenci bazoviškega procesa je bil tudi tov. Slavko Bevk, ki živi sedaj z družino v Kopru. Kakor mnogim drugim so tudi njemu mučenja, zapori in konfiskacije ostile zdrave, kar mu brez dvoma grozi zasluženi podatek upokojenca. Že marca leta 1930 so ga aretirali na domu v Cerknem in odpeljali najprej v Videm, od tam pa v Koper. Tu so ga razdvojkali fašistične pravice tako prijazno izpraševali, da so mu, med drugim, prebili bobenček v ušesu.

«Na procesu sem bil obsojen na pet let ječe. Presedel sem jih tri v Castellfranco. Med mnogimi zaporniki sem spoznal Terracina, Negarvia, Fondo in druge. Veliko število obsojenih je bilo komunistov, kar jasno niso bili vsi seznanjeni z zgodovino našega zatiranja, mnogi pa so bili že podrobno poučeni in obkretivi za naše probleme. Zeno so medtem poslali za dve leti v Pono, pod čudno obzibo, ki je še danes ne morem razumeti, oziroma nejasno mi je, kako so je lahko utemeljili: «mancanza d'indizi di reità». Ko sem se vrnil iz Castellfranco, sem bil doma le 14 dni. Takoj so me poklicali k vojakom v posebni bataljon v Cagliariju. Tudi tam življenje ni bilo ravno «svobodno». Ko sem končno po dolgem času dobil odločbo, da imam polno pravico do dopusta, me je oficir debatno enostavno ustavil ob odhodu in obvestil, da ne smem nikamor. SIM (servizio informazioni militari) je pač

La sentenza

In nome di S. M. Vittorio Emanuele III, per grazia di Dio e volontà della Nazione Re d'Italia, il Tribunale Speciale per la Difesa dello Stato ha pronunciato la seguente sentenza nel processo penale a carico di Bevk Slavko ed altri 17 imputati come agli atti.

P. Q. M.

Letti ed applicati gli articoli 2, 3, 6, 7, della legge 25 novembre 1926 N. 2088 e 1, 3, R. Decreto 12 dicembre 1926 N. 2062; 1, della legge 19 luglio 1934 N. 314: 62, 63, 364, 366 N. 2, 104, 252, 126, 107, 108, 20, 23, 31, 35, 39, 68, 56, 59, Codice Penale; 551, 485, 486, Codice Penale per l'Esercito;

dichiara Valencic Luigi, Marussic Francesco, Milos Zvonimiro, Bidovec Ferdinando, Kosmac Nicolo, Bevk Slavko, Periot Miroslavo, Zahar Mario, Manfreda Andrea, Kosmac Giuseppe, Korze Franceskin Sofia e Cac Lorenzo responsabili dei reati loro ascritti in epigrafe;

dichiara Spangher Luigi, Štoka Vladimiro, Rupil Carlo, Obat Giovanni, responsabili solo dell'imputazione di cui all'art. 3 della legge speciale e Spangher Luigi anche per detenzione di esplosivi; così modificata l'accusa:

e applicata la prima parte dell'art. 6 della legge speciale per Štoka, Periot, Bevk e Korze Franceskin, fatto il cumulo giuridico delle pene, condanna:

SPANGHER LUIGI ad anni 30 di reclusione;
ŠTOKA VLADIMIRO ad anni 20;
KOSMAC NICOLO ad anni 25;
RUPIL CARLO e CAC LORENZO ad anni 15 ciascuno;
OBAT GIOVANNI e MANFREDA ANDREA ad anni 10 ciascuno;

BEVK SLAVKO, PERTOT MIROSLAVO, ZAHAR MARIO e KOSMAC GIUSEPPE ad anni 5 ciascuno;
KORZE FRANCESKIN SOFIA ad anni 2 e mesi sei;

tutti alla reclusione, in solido delle spese processuali e ad anni 3 di vigilanza speciale della pubblica sicurezza;

assolve SIKELA LEOPOLDO e KOSMAC CIRILLO per non provata reità e ne ordina l'immediata scarcerazione se non detenuti per altra causa;

Condanna VALENCIC LUIGI, MARUSSIC FRANCESCO, MILOS ZVONIMIRO e BIDOVEC FERDINANDO alla pena di morte mediante fucilazione nella schiena.

Condanna SPANGHER STOKA, KOSMAC NICOLO, RUPIL, CAC, OBAT e MANFREDA all'interdizione perpetua dai pubblici uffici e gli altri, meno la KORZE FRANCESKIN, a quella temporanea per la durata della pena.

Ordina la confisca delle armi e di quanti altro in sequestro. Ordina che un estratto della presente sentenza sia affisso in tutti i Comuni del Regno.

Trieste, 6 settembre 1930 - VII.

IL PRESIDENTE IL GIUDICE RELATORE
CRISTINI PRESTI

Tako je sodbo, ki je bila izrečena 5. septembra pred posebnim sodiščem, v soboto zjutraj 6. sept. objavilo fašistično uradno dnevno glasilo «Il Popolo di Trieste». (Lepaki s tem besedilom so bili nalepljeni v vseh občinah Italije)

Slovinci smo bili stanovalci vseh zaporov

(Pomenek z Josipom Kosmačem iz Zabrežca pri Borštu)

Prvega septembra devetnajsttridesetega se, zdaj že 69-letni Josip Kosmač iz Zabrežca pri Borštu, nerad spominja. Pravi, da je to hudo obdobje že tako dolgo, tako odmaknjeno od sedanjosti, da ni preveč vredno meniti se o njem. Ko ga vprašamo, na koliko let je bil obsojen na prvem tržaškem procesu, pravi, da se tega zdaj točno ne spominja. Prvič, morda na sedem let... «Je to res tako pomembno, če pa smo bili od takrat pa do konca vojne mi, Slovenci, stanovalci vseh zaporov in taborišč...» meni Josip Kosmač. In morebiti ima res prav. Življenjske dogodivščine včasih človeka tako zagarajo in izmožajo, da se raje spreda drugim mislim, da se trdnostno oprime svojega dela in skuša čimbolj pozabiti na dneve, ki so mu prizidejali toliko gorja. Raje nam pripoveduje o «zamorčih», ki jih je spoznal, ko je Mussolini šel osvajat naše Ljublo ali pa o konfinkaciji na otoku Tremiti. Tudi o Dachauu in o pogovoru, o vojni, in o mladi generaciji... Da, vsem se meni mo, vsemu skuša iskati vzroke in razloge, le o Bazovici, o ustrelitvi slovenskih fantov mu je gro preveč, da bi se na dolgo in široko pomenkovala.

«Česa so vas obdolžili na procesu?» ga med pogovorom o tem in onem nepričakovano vprašam.

Josip Kosmač se nasmeje. Pravi da «vsega hudiča...» kdo se zdaj spominja.

Nato pomisli in pravi, da «verjetno zarote proti varnosti države».

«Kakšna zarota, neki...» meni, «saj nam je takrat manjkalo prave organizacije. Edino Marušič, Bidovec, Valencič, Miloš in še nekateri so bili poučeni za podtalno delo... Vsi ostali smo le simpatizirali...»

Zdaj postaja razgovor že malce živahnjejši, čeprav se zdi, da vseeno, kar bi želeli, ne bomo zvedeli. Nepričakovano pa nam prične pripovedovati o uboju dveh fašistov v Borštu, dalmatinskega sodnika in neke ženske. Bilo je meseca maja leta 1929, ko je, po pripovedovanju Josipa Kosmača, fašistični sodnik, ki je stanoval v Borštu, dejal domaćinu «čavco». Ljudje so se razburili in naslednjega dne na večer s sabljico v samokresom ubili njega in neko žensko.

Kaj se je potem zgodilo?

«Za kakšno naslednjega jutra je prišla v vas oborožena četa karabinjerjev, ki so aretirali kakih štirideset domaćinov in jih osumili umora».

«Z zvezanimi rokami so nas odpeljali v koronejske zapore. Tam sem ostal zaprt 30 mesecev».

«Do procesa?»

Josip Kosmač se še enkrat zamisli in potrdi. «Seveda, do procesa, ki pa ga skoraj nihče od nas ni razumel... Pa še po njem».

«Kako to mislite?»

«Kaj pa smo mi znali italijansko... Samo slovensko smo znali...»

Pripoveduje mi, da so ga pred procesom zaslišali. Postavili so mu pod nos dva samokresa in ga vprašali, če ju pozna. Odgovoril je pritrdilno. Sva navsezadnje ni nikoli zanikal, da ni imel pri sebi omenjenih samokresov.

«Dunque vi sono state consegnate due pistole per adoperarle?» ga je vprašal fašistični inkvizitor. Josip Kosmač pravi, da je razumel zelo slabo italijansko, komaj kako besedo. Vedel je, da «consegnare» pomeni «izročiti», ni pa razumel besede «per adoperarle» in menil, da ta zadnja beseda ni velikega pomena. Tako je pošteno in odkrito odgovoril s kratkim «Sì».

Bilo je dovolj, da so ga po «odkritem pričevanju» takoj obtožili umora, čeprav se je na procesu izkazalo, da je neki drugi domaćin, in se je medtem že zatekel v Jugoslavijo, streljal na fašista.

«Kakšno je bilo vzdušje med procesom?»

«Kdo pa je lahko vse razumel...?» nadaljuje Josip Kosmač. «Še tržaškega narečja nismo dobro razumeli, kaj še visoke Italijanske, ki so jo tam govorili.»

Novembra 1932 je fašistična Italija ob 10-letnici «fascia» uvedla amnestijo, katere je bil deležen tudi Josip Kosmač, ki je bil na bazoviškem procesu obsojen na 5 let. Izpustili so ga iz zapore in šel je domov, kjer pa ni ostal mnogo časa. Že po enajstih mesecih so ga vpoikicali v vojsko in pričela se je dolga kalvarija od Libije do ponovnega bivanja v Koroneju, od internacije v Italijo do koncentracijskega taborišča v Dachauu.

Od takrat je minilo štirideset let... Še enkrat se ozremo na človeka, ki je preživel in dosegel toliko življenjskih mejnikov, z jeklenim odporom premagal številne pregrade, ki jih je vsak dan srečaval na svoji poti, dobro polovico življenja visel vsak dan med smrtjo in življenjem, pa se mu vse to zdi le hip, bežen trenutek v življenju, o katerem ni vredno, da bi se menili... Občudujem ga in se hkrati sprašujem, kako je to mogoče? Odgovor na to dobimo kmalu nato, ko začujemo s ceste divjak zvok iz gluhnika zblaznega motornega kolesa, na katerem se pelje dolgolasec...

«Iz Zabrežca?» pravi Josip Kosmač. «Pametneje bi bilo, ko bi se danes menila o njem...» pravi in se skloni nad zeljem na njivi, na kateri sva razpravljala o preteklosti...

SERGIJ VERČ

LETO XI.

13. SETTEMBRE 1930.

STEV. 5

PROLETARCI VSEH
DEŽEL ZDRUŽITE SE!

DELO

Delavci, kmetje in zatirani
narodni Italije in Jugoslavije,
zdržite se pod revolucionarno
zastavo Komunistične stranke!

GLASILO KOMUNISTIČNE STRANKE ITALIJE IN JUGOSLAVIJE

POSLEDNJI FAŠISTIČNI ZLOČIN ŠTIRI SMRTNE OBSDBE IN 137 LET JEČE

Prvega septembra t.j. je prišlo v Trst fašistično izredno sodišče za zločine države, da sodi skupino mladih slovenskih delavcev in kmetov, ki so bili napovedani fašističnemu terorizmu neizprosno boj. Proces je trajal od 1. do 5. septembra in je bil tajen. O procesu vemo le to, kar se o njem poročali fašistični žurnalisti, ki so edini smeli prisotovati razpravam. Poročili so samo to, kar je bilo po volji Mussoliniju in njegovim razbojniškim sodnikom. V petek 5. septembra se je proces končal in so bile razglašene obsodbe. Obsojeni so bili: Zvonimiro Milos, Ferdinando Bidovec, Franc Marussic in Alojz Valencic na smrt, z opombo, da so jih morali ustreliti v hrbet. Nadalje so dobili: Slavko Bevk, 5 let zapor; Andrej Manfreda, 10 let; Sofia Korze, 2 leti in pol; Miroslav Pertot, 5 let; Mario Zahar, 5 let; Lovrenc Cac, 15 let; Josip Kosmac, 5 let; Nikolaj Korzac, 25 let; Vladimir Štoka, 20 let; Karl Rupil, 15 let; Ivan Obat, 10 let; Alojz Spangher, 30 let; Leopold Sica in Ciril Kosmac sta bila oproščana. Milos, Bidovec,

Boj, ki so ga začeli slovenski delavci in kmetje v Julijem Krajini, je čisto naravna posledica razmer, v katere je fašizem pahnal tamošnje slovensko ljudstvo. Fašistični zločini so morali roditi in so rodili odpor. Ta odpor se s tržaškim procesom ne bo nehal. Krivice so segle pregloboko v duše in v srca. Ljudstvo ima pravico da živi po svoje. To pravico mu ne bo dal nihče, marveč si jo bo moral izvojevati samo v trdem revolucionarnem boju. Zato mi ob odprtju grobu štirih usmrčenih žolov, ne maramo pisati papirnatih protestov, marveč pozivljamo vse slovensko in hrvaško ljudstvo, v prvi vrsti slovensko in hrvaško delavce in kmetje, ki v tem ljudstvu tvorijo ogromno vojsko, da se strnejo v enotno fronto z delavci in kmeti cele Italije in da pripravijo, da organizirajo pod vodstvom komunistične stranke odločilni revolucionarni sunek proti italijanskemu in proti svetovnemu imperijalizmu, ki je ne sodgovoren marveč edini odgovoren za vse fašistične zločine.

Tako je v svoji številki od 15. septembra 1930 sporočilo vest o obsodbi «Delo», glasilo KP Italije in Jugoslavije, ki se je seveda takrat ti-skalo in širilo ilegalno

